

Ministerie van Asiel en Migratie

Handreiking: **Verhoging eigen bijdrage voor Ontheemden uit Oekraïne**

Juli 2025

Inleiding

Volwassen ontheemden met voldoende eigen inkomsten betalen een eigen bijdrage als zij verblijven in de gemeentelijke opvang. De “Regeling opvang ontheemden Oekraïne” (hierna: RooO) en de “Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne” (hierna: BooO) zijn hiervoor op 1 juli 2024 gewijzigd. De eigen bijdrage is opgelegd vanaf 1 juli 2024, met een implementatieperiode van zes maanden. Per 1 januari 2025 dient elke de gemeente de eigen bijdrage te innen. Per 1 oktober 2025 wordt het bedrag van de eigen bijdrage verhoogd.

Voor gas, water en elektriciteit wordt al een bijdrage gevraagd. Aan deze bijdrage wordt per 1 oktober 2025 locatiebegeleiding toegevoegd. Tezamen gaan die bedragen op onder de noemer ‘exploitatiekosten van de opvang’. De hoogte van deze bijdrage wordt € 244,22 per maand. De eigen bijdrage voor catering van € 252,18 blijft ongewijzigd. Daarmee komt de maximale bijdrage voor een gezin met twee volwassenen in een locatie met catering uit op € 992,80 per maand. Op een locatie zonder catering bedraagt het maximale bedrag € 488,44 voor een gezin met twee volwassenen.

De regering vindt het belangrijk dat ontheemden uit Oekraïne die kunnen bijdragen aan de kosten voor opvang, dat ook doen. Asielzoekers met een eigen inkomen betalen immers ook een eigen bijdrage aan hun opvang. Het verhoogde bedrag per 1 oktober 2025 sluit beter aan bij de geboden voorzieningen. Ook maakt het de verschillen met asielzoekers kleiner en zetten we een volgende stap in het normaliseren van de situatie van de ontheemden uit Oekraïne in Nederland.

Om werken te laten lonen, wordt met deze verhoging ook een 115%-norm ingevoerd. Wanneer een ontheemde meer verdient dan 115% van het leefgeld dient het leefgeld volledig te worden ingetrokken. Wanneer een ontheemde meer verdient dan 115% van het (al ingetrokken) leefgeld plus eigen bijdrage wordt de volledige eigen bijdrage geïnd. Om grote verschillen te voorkomen tussen ontheemden die net boven en net onder de norm verdienen, hebben gemeenten al de mogelijkheid om het leefgeld deels in te trekken en wordt het middels wijziging van de RooO per 1 oktober ook mogelijk om de eigen bijdrage gedeeltelijk te innen. Zowel de 115%-norm als deels innen worden nader in deze handreiking toegelicht.

Deze handreiking is in juli 2025 geüpdatet om gemeenten te ondersteunen bij de invoering van deze verhoging. Ook gaat de handreiking in op de 115%-norm, het deels intrekken van het leefgeld en het deels innen van de eigen bijdrage. Met deze handreiking kunnen gemeenten hun procedures herzien, om zo duidelijk en tijdig naar ontheemden te communiceren wat de verhoging van de eigen bijdrage en de wijziging van de systematiek voor hen betekent. Daarbij zijn ook een aantal verduidelijkingen aangebracht, bijvoorbeeld met betrekking tot welke toeslagen wel of niet meetellen.

Doelgroep

Deze handreiking is bedoeld voor gemeenteambtenaren en locatiemedewerkers die betrokken zijn bij de opvang van ontheemden uit Oekraïne.

Inhoud

Inleiding	2
Doelgroep	2
A. Opleggen van de eigen bijdrage	4
1. Hoogte van de eigen bijdrage	4
2. Wie heeft een bijdrageplicht?	4
3. Definitie van gezin	5
4. 115%-norm, deels intrekken leefgeld en deels innen eigen bijdrage	5
5. Werkwijze	7
6. Inning eigen bijdrage catering per maaltijd	8
7. Communicatie	8
8. Systeem- en organisatie-inrichting	9
9. Inlichtingenplicht en inzicht in de polisadministratie	9
B. Toets op onevenredig nadeel	10
C. Bezwaar, beroep en klachten	12
D. Invordering, incasso en dwanguitvoering	13
E. Bekostiging	14
1. Verwerking van de eigen bijdrage in de bekostiging	14
2. Ondersteuning voor gemeenten voor implementatie- en uitvoeringskosten	14
F. Contact	15
Bijlage 1: Beslisboom eigen bijdrage	16
Bijlage 2: Voorbeeldbrief aankondiging verhoging eigen bijdrage (nieuw)	17
Bijlage 3: Voorbeeldbrief voornemen eigen bijdrage (geactualiseerd)	18
Bijlage 4: Voorbeeldbrief voornemen verhogen eigen bijdrage (nieuw)	20
Bijlage 5: Voorbeeldbrief beschikking eigen bijdrage (geactualiseerd)	22

A. Opleggen van de eigen bijdrage

1. Hoogte van de eigen bijdrage

Tot 1 oktober 2025:

- Artikel 8 lid 2 RooO – *bijdrage aan de opvang voor gas, water en licht*
Een vast bedrag van 105 euro per maand per volwassen ontheemde. Een gezin (met geen of minderjarige kinderen) betaalt maximaal twee keer 105 euro, dus 210 euro in totaal.

Vanaf 1 oktober 2025:

- Artikel 8 lid 2 RooO – *bijdrage aan de opvang, exploitatiekosten*
Een vast bedrag van 244,22 euro per maand per volwassen ontheemde. Een gezin (met geen of minderjarige kinderen) betaalt maximaal twee keer 244,22 euro, dus 488,44 euro in totaal.

Ongewijzigd:

- Artikel 7 lid 4 RooO – *alleen voor locaties waar maaltijden standaard verzorgd worden komt een bijdrage voor de catering bovenop de eigen bijdrage voor exploitatiekosten:*
252,18 euro per maand, per volwassen ontheemde. Een gezin (ongeacht het aantal minderjarige kinderen) betaalt maximaal twee keer 252,18 euro, dus 504,36 euro voor catering in totaal.

2. Wie heeft een bijdrageplicht?¹

Voor de eigen bijdrage geldt het volgende: getrouwde stellen en geregistreerde partners betalen twee keer de eigen bijdrage in geval van voldoende inkomsten. Voor minderjarige kinderen hoeft geen eigen bijdrage te worden betaald. Wanneer kinderen meerderjarig worden vormen ze, volgens de definitie in artikel 1 sub f van de RooO, een zelfstandig gezin. Zij betalen vanaf dat moment zelf een eigen bijdrage, ingeval van inkomsten. Wanneer een stel niet officieel staat geregistreerd als partners is geen sprake van een gezin in de zin van de RooO en wordt per ontheemde afzonderlijk bezien of sprake is van voldoende inkomen op grond waarvan een eigen bijdrage moet worden betaald.

Oftewel, bijdrageplichtig zijn:

- Volwassen ontheemden met inkomsten uit arbeid, in binnen- of buitenland²;
- Volwassen ontheemden die een loondervingsuitkering³ of toeslag ontvangen;
- Volwassen ontheemden die gedurende twee weken niet hebben voldaan aan verzoeken van het college van burgemeester en wethouders om informatie te verstrekken over zijn inkomsten en gezinssamenstelling, of
- Volwassen ontheemden die inkomsten verborgen hebben gehouden en daardoor ten onrechte van de verstrekkingen gebruik hebben gemaakt.
- Volwassen gezinsleden zonder eigen inkomsten, die getrouwd zijn met of een geregistreerd partnerschap hebben met een ontheemde die de eigen bijdrage dient te betalen. Let op: meerderjarige kinderen van ontheemden worden gezien als een apart individu of gezin in de RooO en vallen dus niet meer onder de definitie van 'gezinslid' in de zin van artikel 1 aanhef en sub f RooO.

Alleen ontheemden die worden opgevangen in een gemeentelijke opvanglocatie hebben een bijdrageplicht voor de GOO.

De zorgtoeslag, huurtoeslag, het kindgebonden budget en de kinderopvangtoeslag tellen niet mee voor de bevoegdheid om het leefgeld in te trekken en de eigen bijdrage te innen. In formele zin is kinderbijslag geen toeslag, maar ook deze bijdrage wordt niet betrokken bij het intrekken van leefgeld en het in rekening brengen van de eigen bijdrage.

Niet bijdrageplichtig zijn:

- Minderjarige gezinsleden, met of zonder eigen inkomsten;
- Ontheemden die verblijven in de particuliere opvang;
- Ontheemden met een pensioen.

Als [bijlage 1](#) is een beslisboom opgenomen. Gemeenten kunnen deze gebruiken bij het opleggen van de eigen bijdrage.

¹ De bijdrageplicht blijkt uit artikel 7 lid 4 en artikel 8 lid 1 van de RooO.

² Inkomsten vanuit het buitenland zijn niet te controleren via Suwinet. Wel krijgen ontheemden de plicht ook deze inkomsten op te geven.

³ Een uitkering krachtens de verplichte verzekering op grond van de [Werkloosheidswet](#), de [Ziektewet](#), de [Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen](#), de [Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering](#) en de [Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen](#), alsmede een uitkering of inkomensvoorziening op grond van de [Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten](#), op grond van [hoofdstuk 3, afdeling 2, paragraaf 1, van de Wet arbeid en zorg](#) aan de werknemer of de gelijkgestelde, bedoeld in [artikel 3:6, eerste lid, van die wet](#), de [Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen](#) en de [Wet inkomensvoorziening oudere werklozen](#).

3. Definitie van gezin

In de RooO (artikel 1, onder f) wordt de volgende definitie van gezin gehanteerd:

“*gezinsleden*: de volgende leden van het gezin van de ontheemde die in verband met de tijdelijke bescherming in Nederland aanwezig zijn:

- 1°. echtgenoten of aan gehuwden gelijkgestelde partners;
- 2°. hun minderjarige kinderen, mits zij ongehuwd en van hun afhankelijk zijn;
- 3°. de vader, moeder, of een andere volwassene die volgens het recht of de praktijk in Nederland verantwoordelijk is voor de minderjarige en ongehuwde ontheemde.”

Dit betekent dat getrouwde stellen, stellen met een geregistreerd partnerschap of stellen met één of meer minderjarige kinderen aangemerkt kunnen worden als gezin. Volwassen kinderen vormen een eigen gezin.

Bij de wijziging van de RooO in 2022 is de uitlegbaarheid en uitvoerbaarheid van het hanteren van verschillende definities van gezin onderzocht. In hun uitvoeringstoets van 2022 stelt de VNG dat, indien wordt gekozen voor een minder strikte afbakening, en dat een duurzame relatie ook tot gezinslid wordt gerekend, dit tot discussies (tussen de gemeente en ontheemden) zou kunnen leiden over de bewijslast hiervan.⁴

Het Rijk heeft hierin het advies van de VNG gevolgd en heeft daarom in het kader van uitvoerbaarheid voor leefgeld en de eigen bijdrage ‘gezin’ gedefinieerd als getrouwde stellen of geregistreerd partners. Bij dat eerder gegeven advies sluiten we nog altijd aan, vanwege de uitvoerbaarheid van de RooO voor gemeenten.

4. 115%-norm, deels intrekken leefgeld en deels innen eigen bijdrage

Met de verhoging van de eigen bijdrage per 1 oktober 2025 treedt ook een nieuwe beleidsnorm in werking: de 115%-norm. De norm zorgt ervoor dat ontheemden met eigen inkomsten meer overhouden dan wanneer zij alleen leefgeld zouden ontvangen. Hiermee blijft er een positieve prikkel bestaan om (betaald) werk te verrichten.

Deze norm is opgenomen in artikel 2b, leden 2 en 3, van de RooO en gaat gepaard met de reeds bestaande mogelijkheid tot gedeeltelijke inhouding van het leefgeld en nieuwe mogelijkheid tot gedeeltelijke inning van de eigen bijdrage.

De 115%-norm schrijft voor dat:

- Het leefgeld pas volledig wordt ingetrokken zodra het netto-inkomen van de ontheemde meer bedraagt dan 115% van het normbedrag aan leefgeld.
- Daaronder mag het leefgeld naar rato worden ingetrokken, zo lang het netto-inkomen van de ontheemde 115% van het naar rato ingetrokken leefgeld bedraagt. Zie onderstaand kader **‘Hoe bepaal ik hoeveel leefgeld ik in mag trekken?’**.
- De volledige eigen bijdrage wordt pas geheven zodra het netto-inkomen meer bedraagt dan 115% van het (al volledig ingetrokken) leefgeld plus de volledige eigen bijdrage.
- Daaronder mag de eigen bijdrage naar rato worden geheven, zo lang het netto-inkomen van de ontheemde 115% van het volledig ingetrokken leefgeld + de naar rato geheven eigen bijdrage bedraagt. Zie hiervoor kader **‘Hoe bepaal ik hoeveel eigen bijdrage ik mag heffen?’**.

Het doel van deze maatregelen is tweeledig:

- Werken moet blijven lonen, ook na verhoging van de eigen bijdrage: ontheemden met een eigen inkomen mogen er financieel niet op achteruitgaan ten opzichte van personen zonder inkomen.
- Voorkomen van abrupte inkomensval: er moet een geleidelijke overgang zijn tussen groepen net onder en net boven de 115%-norm van het volledige leefgeld en/of volledige eigen bijdrage.

Bij ontheemden met een inkomen onder de 115%-norm, benadeelt (volledige) intrekking van het leefgeld en/of (volledige) inning van de eigen bijdrage de ontheemde onevenredig en wordt daar dus vanaf gezien. In onderstaande kaders wordt nader toegelicht hoe deels intrekken leefgeld en deels heffen eigen bijdrage kan worden toegepast. U kunt ook gebruik maken van de rekentool die door het Rijk aan gemeenten is aangeboden, of het advies van softwareleveranciers (indien van toepassing).

⁴ [20221107 Eindrapport uitvoeringstoets ROOO-2_o.pdf](#)

Hoe bepaal ik hoeveel leefgeld ik in mag trekken?

Of en hoeveel leefgeld ingetrokken mag worden, is begrensd met de 115%-norm. Deze is voor leefgeld vastgelegd in artikel 2b lid 2⁵ van de gewijzigde RooO. Simpelweg vertaald staat daarin: het deels of volledig intrekken van leefgeld blijft in elk geval achterwege als de eigen inkomsten minder bedragen dan 115% van het bedrag aan leefgeld, dat ontheemde zonder eigen inkomsten zou hebben ontvangen.

Stappenplan

Stap 1: Verzamel de gegevens

Om te berekenen hoeveel leefgeld ingetrokken kan worden, heb je deze informatie nodig:

- De inkomsten van de ontheemde (en eventueel diens partner)
- Het bedrag dat zij zonder eigen inkomsten aan leefgeld ontvangen

Stap 2: Bereken 115% van het leefgeld zonder eigen inkomsten

Reken uit wat 115% is van het leefgeld zonder eigen inkomsten.

Stap 3: Trek van dit bedrag de inkomsten af

Trek van 115% van het leefgeld (stap 2) de eigen inkomsten af.

Let op: als het bedrag negatief eindigt dient het leefgeld volledig ingetrokken te zijn.

Formule

Uit te keren leefgeld = 115% leefgeld – eigen inkomsten.

N.b. Maximum is 100% leefgeld. Minimum is 0 (volledig intrekken leefgeld).

Rekenvoorbeeld:

- Ontheemde verdient €100 per maand
- Leefgeld wanneer er geen inkomsten zijn: €314,84
- 115% van dit leefgeld: $€314,84 \times 1,15 = €362,07$

De persoon verdient €100 netto per maand. Dat is niet genoeg om boven de 115%-norm uit te komen voor het volledig kunnen intrekken leefgeld. Volgen we het stappenplan, dan mag het leefgeld wel deels worden ingetrokken: € 362,07 (115% leefgeld) - €100 (eigen inkomsten) = € 262,07 uit te keren leefgeld. Van het volledige leefgeld kan dus € 52,77 worden ingetrokken.

⁵ Toepassing van de artikelen 7, tweede lid, en 13, tweede lid, blijft in elk geval achterwege als de inkomsten als bedoeld in artikel 7, tweede lid aanhef en onder a en b, na toepassing daarvan minder bedragen dan 115% van het bedrag, bedoeld in artikel 6, eerste lid, aanhef en onder b.

Hoe bepaal ik hoeveel eigen bijdrage ik mag heffen?

Pas als het leefgeld volledig is ingetrokken, kan gekeken worden of ontheemde(n) (een deel van) de eigen bijdrage kunnen betalen. Daaronder werkt de systematiek voor deels innen eigen bijdrage enigszins anders dan het deels intrekken leefgeld, omdat je een heffing oplegt i.p.v. met deels intrekken leefgeld minder verstrekt.

Stappenplan

Stap 1: Verzamel de gegevens

Om te berekenen hoeveel eigen bijdrage je mag heffen, heb je deze informatie nodig:

- De inkomsten van de ontheemde (en eventueel diens partner)
- Het bedrag aan leefgeld dat al is ingetrokken

Stap 2: Bereken 115% van het ingetrokken leefgeld

Reken uit wat 115% is van het ingetrokken leefgeld.

Stap 3: Trek dit bedrag af van het inkomen

Trek die 115% (stap 2) van het inkomen af. Wat overblijft, is het bedrag waarover je (naar rato) een eigen bijdrage mag/moet berekenen.

Let op: Komt er een negatief getal uit? Dan zou het leefgeld nog niet volledig ingetrokken moeten zijn. Je mag dan nog géén eigen bijdrage vragen.

Stap 4: Bereken de eigen bijdrage

Deel het bedrag dat je in stap 3 overhoudt door 1,15. Dat is het bedrag aan eigen bijdrage dat je mag heffen.

Let op: wanneer ontheemden meer dan 115% van het (al ingetrokken) leefgeld plus eigen bijdrage verdient, moet de volledige eigen bijdrage gerekend te worden.

Formule

Eigen bijdrage = (Inkomen – 115% ingetrokken leefgeld) ÷ 1,15

N.b. Maximum is 100% eigen bijdrage. Minimum is 0 (geen eigen bijdrage).

Rekenvoorbeeld

- Stap 1: Inkomen = €500, ingetrokken leefgeld = €314,84
- Stap 2: 115% van €314,84 = €362,07
- Stap 3: €500 – €362,07 = €137,93
- Stap 4: €137,93 ÷ 1,15 = €119,94

Je mag dus in dit voorbeeld maximaal €119,94 aan eigen bijdrage vragen.

5. Werkwijze

Ontheemden betalen de bijdrage voor de GOO per maand aan de gemeente. Peildatum is steeds de eerste dag van de daaropvolgende maand. Het verhogen van de eigen bijdrage per 1 oktober 2025 betekent concreet dat in november 2025 de verhoogde eigen bijdrage daadwerkelijk in rekening wordt gebracht. Op 1 november moet de ontheemde de benodigde informatie over inkomsten gedurende de maand oktober aangeleverd hebben. In de weken volgend op de peildatum

informeert de gemeente ontheemden schriftelijk over de bijdrageplicht⁶, waarna de eigen bijdrage betaald dient te worden (zie ook 7. Communicatie).

Op basis van art. 2a RooO is de ontheemde verplicht om onverwijld veranderingen in inkomsten door te geven aan de gemeente, de zgn. inlichtingenplicht. Als het inkomen of de gezinssamenstelling wijzigt dient de ontheemde nieuwe inlichtingen te verstrekken. Anders kan bij zowel het intrekken van het leefgeld als het heffen van de eigen bijdrage automatisch het eerder gestelde

⁶ Zie voorbeeldbrieven in bijlage.

bedrag worden aangehouden of wordt onterecht geen leefgeld ingetrokken dan wel geen eigen bijdrage gerekend. Gemeenten dienen aan de ontheemden kenbaar te maken hoe zij relevante wijzigingen en informatie dienen mede te delen. De informatie die de ontheemde verstrekt, kan door de gemeente worden gecontroleerd met Suwinet-inkijk of door raadpleging van de maandelijkse rapportages van het BIDN. De gemeente bepaalt aan de hand van deze informatie of het leefgeld kan worden ingetrokken en of de ontheemde een eigen bijdrage moet betalen en wat daarvan de hoogte is.

Let op: vanwege de verwerkingstijd van de gegevens in Suwinet zijn de actuele informatie over inkomensgegevens van het UWV niet direct zichtbaar; werkgevers hebben een vier tot zestal weken de tijd om loonaangifte te doen. Pas na aangifte zijn gegevens over het inkomen hierin zichtbaar. De meeste werkgevers doen dit op de peildatum, maar niet allemaal. Dat betekent dat gemeenten niet altijd op de peildatum de juiste gegevens uit Suwinet kunnen halen. In het geval er twijfels bestaan over de juistheid van de aangeleverde gegevens en/of de gegevens in Suwinet-inkijk, dan doet de gemeente er goed aan om eerst een voornemen uit te brengen (conform art. 4:8 Awb) en de ontheemde hierover tijdig te informeren, voordat een beschikking wordt uitgebracht.

In het geval de ontheemde gedurende twee weken niet heeft voldaan aan verzoeken van het college van burgemeester en wethouders om informatie te verstrekken over zijn inkomsten en gezinssamenstelling of inkomsten verborgen heeft gehouden,⁷ is de gemeente bevoegd het leefgeld in te trekken en de eigen bijdrage op te leggen. Op basis van eventuele controle van in Suwinet, neemt de gemeente een besluit en stelt de ontheemde hiervan schriftelijk op de hoogte.⁸

Voor de maandelijkse controle op het voort te zetten recht op leefgeld en of de hoogte van de eigen bijdrage adviseren wij u om gebruik te maken van de controle die wordt geboden door het BIDN (voorheen het Inlichtingenbureau). Dit heeft als voordeel dat het BIDN in de maandelijkse rapportage ook een netto-inkomen meelevert.

Tegen de beschikking staat bezwaar en beroep open. In de beschikking wordt de wettelijke grondslag voor de bijdrage genoemd, het opgelegde bedrag en de wijze van berekening, betaaltermijnen, betaalwijze en hoe in bezwaar en beroep kan worden gegaan.

Indien het gezin uit twee meerderjarige personen bestaat en om die reden twee keer de eigen bijdrage in rekening wordt gebracht, dan kan de gemeente in één voornemen

of beschikking beide personen van het gezin aanschrijven. Omwille van een uniforme werkwijze adviseert het Rijk in beginsel te innen bij het gezinslid met de hoogste inkomsten. Wanneer het gezin andere afspraken wil maken dan kan de gemeente ervoor kiezen het gezin hierin tegemoet te komen.

Het is gemeenten toegestaan met terugwerkende kracht eigen bijdragen op te leggen, ook als het de bijdrage over meerdere maanden betreft. Daarbij moet wel een passende en redelijke termijn in acht worden genomen. Bovendien is het niet de bedoeling dat gemeenten bij iedere ontheemde om de zoveel maanden de eigen bijdrage in rekening brengen ten behoeve van een verlaging in administratieve lasten. Uitgangspunt is dan ook dat maandelijks wordt geïnd.

Indien dat een enkele keer niet mogelijk is, is het raadzaam na te gaan wat de betalingsmogelijkheden van de betreffende ontheemde zijn alvorens een bedrag met terugwerkende kracht wordt opgelegd. Dit geldt in het bijzonder bij wisselend inkomen. Bij de verhoogde eigen bijdrage gaat het om hogere bedragen, en ontstaan er sneller problemen. Indien het inkomen erg varieert kan een gemeente met ontheemden ook afspraken maken over de hoogte van de eigen bijdrage (zie B. Toets op onevenredig nadeel).

6. Inning eigen bijdrage catering per maaltijd

Eerder hebben wij gecommuniceerd dat ontheemden, wanneer zij voldoende inkomsten hebben en op een locatie met catering wonen, altijd de volledige maandelijkse bijdrage voor catering dienen te voldoen. Dit is ongeacht of zij hiervan (altijd) gebruik maken. Dit blijft de norm, maar de RooO biedt ook ruimte voor maatwerk indien een gemeente de ontheemde per maaltijd af wil laten rekenen (bijvoorbeeld met een pinautomaat of maaltijdbonnen). De toetsing van onevenredig nadeel m.b.t. inning eigen bijdrage catering blijft hierbij belangrijk (zie hiervoor [B. Toetsen op onevenredig nadeel](#)). De gemeente zorgt na het toepassen van de hardheidsclausule uit artikel 2b, lid 1, RooO dat de ontheemde op locatie kenbaar kan maken dat hij of zij niet voor maaltijden hoeft te betalen.

7. Communicatie

De gemeente informeert de ontheemde tijdig⁹ en schriftelijk over de bijdrageplicht en de wijze waarop de hoogte van de eigen bijdrage is vastgesteld. De gemeente verstrekt de informatie in een voor de ontheemde begrijpelijke taal.

⁷ Artikel 7 lid 1 onderdeel c en d, artikel 7 lid 4 onderdeel c en d en artikel 8 lid 1 onderdeel c en d.

⁸ Zie voorbeeldbrieven in bijlage.

⁹ Met tijdig wordt bedoeld: "binnen een redelijke termijn, maar ten hoogste vijftien dagen na de aanvang van de opvang", conform de RooO artikel 2 tweede lid onder a.

Voorbeeldbrieven en informatie wordt door het Rijk beschikbaar gesteld in het Nederlands, Engels en Oekraïens.

Gemeenten wordt aangeraden personeel beschikbaar te stellen voor de communicatie met ontheemden over de verhoging van de eigen bijdrage. Vooral in de beginfase, direct na inwerkingtreding van de gewijzigde regeling, zullen er waarschijnlijk vragen binnenkomen. Ontheemden kunnen zich melden bij Vluchtelingen Werk (VWN) Nederland middels een online consult via Refugeehelp voor eventuele bijstand of ondersteuning. VWN wordt door het Rijk gesubsidieerd en van relevante informatie voorzien.

8. Systeem- en organisatie-inrichting

Gemeenten bepalen in belangrijke mate zelf hoe ze uitvoering geven aan het innen van de eigen bijdrage. Het Rijk biedt geen landelijk softwarepakket voor het innen van de eigen bijdrage van ontheemden. Gemeenten bepalen zelf welke systemen of werkwijzen ze hiervoor gebruiken. De keuze voor een systeem of werkwijze hangt af van factoren zoals het aantal ontheemden in de gemeente, de beschikbare systemen en expertise en de gewenste efficiëntie en kosten.

Geadviseerd wordt versnippering van de taakstelling te voorkomen en een projectgroep op te richten die expertise vanuit verschillende disciplines samenbrengt. Een dergelijk team heeft bij voorkeur expertise op het gebied van:

- Projectmatig werken
- Communicatie
- (Innings- en administratie)software
- Beleid
- Bezwaar en Juridische Zaken
- DISO
- Uitvoering, met ervaring uitkeren leefgeld

9. Inlichtingenplicht en inzicht in de polisadministratie

Ontheemden zijn verplicht informatie over hun inkomsten en gezinssamenstelling door te geven aan de gemeente. Dat regelt artikel 2a van de RooO. Op basis van de door de ontheemde opgegeven informatie kan bepaald worden of leefgeld moet

worden uitgekeerd of ingetrokken, dan wel of een eigen bijdrage moet worden betaald. Als de ontheemde binnen twee weken na het verzoek om informatie te delen nalaat informatie te verstrekken, of als de ontheemde inkomsten verborgen heeft gehouden, mag de gemeente ook de eigen bijdrage gaan innen.

Aanvullend kunnen gemeenten gebruik maken van de polisadministratie van het UWV (Suwinet) om te controleren wie een bijdrageplicht heeft. De wettelijke grondslag voor het UWV om deze informatie uit Suwinet met gemeenten te mogen delen is opgenomen in de Tijdelijke Wet opvang ontheemden Oekraïne (TWOO). De TWOO is per 1 juli 2024 in werking getreden.

Gebleken was dat de grondslag in artikel 7 van de TWOO voor gegevensdeling tussen UWV en gemeenten uitgebreid moest worden met een aanvullende wettelijke grondslag. Met deze uitbreiding krijgen gemeenten inzicht in fiscale gegevens die nodig zijn om het netto-inkomen van ontheemden uit Oekraïne vast te stellen. Met het inwerkingtreden van de aanvullende grondslag hebben gemeenten per 1 juli 2025 toegang tot de gewenste gegevens set en vanaf 1 juli 2025 is de volledige voorziene gegevensuitwisseling via het UWV en het BIDN gestart. Hiermee kunnen gemeenten de uitbreiding van de fiscale gegevens inzien, om zo het netto-inkomen te berekenen.

Gemeenten kunnen ervoor kiezen om op basis van Suwinet-inkijk de eigen bijdrage vast te stellen. Als een gemeente daarvoor kiest, is het verplicht eerst een voornemen uit te brengen. Er kan iets verkeerd in de gegevens staan of ontheemde heeft aanvullende informatie. Het voornemen stelt ontheemde in de gelegenheid om te reageren, waarna met eventuele aanvullende informatie de hoogte van het leefgeld of de hoogte van de eigen bijdrage kan worden vastgesteld.

Het innen om deze redenen is geen sanctie maar een vorm van rechtsherstel. Dit betekent dat de bijdrage alleen in rekening gebracht kan worden over die maanden waarin de ontheemde geen inlichtingen heeft verstrekt of waarover hij/zij inkomsten verborgen heeft gehouden. Het is aan de gemeente om de wijze te kiezen waarop zij verzoeken om informatie meedeelt. De gemeente moet ook registreren op welke wijze de verzoeken heeft gedaan, dit kan eventueel van belang zijn voor latere juridische procedures. De informatieverzoeken moeten geïndividualiseerd zijn. Een verzoek waarin in algemene zin naar een inlichtingenplicht wordt verwezen, is onvoldoende.

B. Toets op onevenredig nadeel¹⁰

Uitgangspunt is dat ontheemden die genoeg verdienen geen leefgeld meer ontvangen en de eigen bijdrage volledig betalen. Echter, het kan in uitzonderlijke gevallen voorkomen dat ontheemden onevenredig worden geschaad door inning van de bijdrage. In deze gevallen kan de ontheemde een beroep doen op een hardheidsclausule in de RooO (artikel 2b lid 1). De gemeente kan deels of volledig leefgeld toekennen en de bijdragen voor exploitatiekosten en catering deels of volledig achterwege laten als de ontheemde of zijn gezinsleden door betaling onevenredig zouden worden benadeeld.¹¹

1. Werkwijze

De gemeente hoeft niet voor elke ontheemde standaard te toetsen of er sprake is van onevenredige benadeling. Pas als een ontheemde een zienswijze indient op het voornemen of bezwaar¹² maakt tegen de beschikking met een beroep op de hardheidsclausule, moet de gemeente toetsen of er sprake is van onevenredig nadeel. Het is primair aan de ontheemde om zijn of haar verzoek te onderbouwen met relevante documentatie. Het is wel de taak van de gemeente om ontheemden actief tijdig te informeren over de mogelijkheid een beroep te doen op de hardheidsclausule.

Bij situaties waarvan een gemeente al weet dat er financiële problemen zijn heeft de gemeente een bijzondere verantwoordelijkheid en dient wel standaard getoetst te worden. Geadviseerd wordt om in een vroeg stadium signalen van betalingsmoeilijkheden met betrekking tot de bijdrage te bespreken met de ontheemden.

Bij het vormgeven van de toets op onevenredige benadeling is een balans gezocht tussen uniformiteit en de ruimte voor gemeenten om maatwerk te leveren wanneer ze dat nodig achten. De gemeente heeft hierin een zekere vrijheid, wel dienen de algemene beginselen van behoorlijk bestuur in de toets te worden betrokken. De bepalingen uit de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gelden ook hier. Zie meer onder *Wettelijk kader onevenredige benadeling*.

2. Stappenplan toetsing onevenredige benadeling

Het is aan gemeenten zelf om beleid op te stellen voor de toets op onevenredige benadeling. Het volgende stappenplan moet dan ook gezien worden als ondersteuning voor het vormgeven van gemeentelijk beleid. Het stappenplan is gebaseerd op de Awb, jurisprudentie en beginselen van behoorlijk bestuur.

1. Bepaal de relevante factoren.

Relevante factoren kunnen zijn:

- Hoogte van de bijdrage ten opzichte van de (gezins)inkomsten
- Beschikbaar (gezins)budget na betaling van de bijdrage
- Schulden of andere aantoonbare financiële verplichtingen
- Uitgaven als gevolg van aantoonbare of aannemelijke bijzondere persoonlijke omstandigheden

2. Verzamel (aanvullende) informatie.

Het is primair aan de ontheemde om informatie aan te leveren waaruit blijkt dat het opleggen van een eigen bijdrage tot onevenredige benadeling leidt. In het kader van behoorlijk bestuur dienen gemeenten wel, waar mogelijk, de ontheemde te helpen bij het boven tafel krijgen van relevante documenten.

Bijvoorbeeld:

- *Inkomstverklaring*: vraag de ontheemde om bewijsstukken (loonstroken, uitkeringsspecificaties).
- *Eigen verklaring*: laat de ontheemde een eigen verklaring op papier zetten en bespreek deze met de ontheemde. Geef de ontheemde de gelegenheid om aanvullende documentatie aan te voeren.

3. Beoordeel de (on)evenredigheid.

1. Weeg de relevante factoren af:

- Bepaal of de bijdrage, gelet op de hoogte van de (gezins)inkomsten en de overige financiële middelen, redelijk is. Ontheemden dienen minimaal een besteedbaar inkomen over te houden dat gelijk is aan het bedrag dat anders aan leefgeld zou zijn ontvangen.
- Neem bijzondere omstandigheden in acht.

2. Toets aan jurisprudentie:

- Bepaal of de beoogde beslissing in overeenstemming is met het wettelijk kader. Zie hieronder een toelichting op artikel 3:4 Awb.
- Raadpleeg eventueel de jurisprudentie van de Raad van State over Artikel 3:4 Awb (zie bijvoorbeeld [hier](#)).

¹⁰ Ten behoeve van de leesbaarheid wordt in deze handreiking gesproken over onevenredig nadeel of schade. De juridische bewoording is genoemd in de RooO onder artikel 2b: *...als de ontheemde of een gezinslid daardoor onevenredig zwaar zou worden getroffen*.

¹¹ Deze bepaling geldt ook voor het intrekken van leefgeld, wat voor gemeenten een verplichting wordt.

¹² Zie ook het volgende hoofdstuk voor bezwaar en beroep in zijn algemeenheid. Een beroep op de hardheidsclausule valt onder bezwaar.

4. Neem een gemotiveerd besluit.

1. Leg de afwegingen vast:

- Motiveer in een besluit op basis van welke factoren en informatie is geconcludeerd dat de bijdrage al dan niet onevenredige benadeling oplevert.
- Wanneer de gemeente al dan niet leefgeld (deels) toekent of een eigen bijdrage (deels) oplegt is dat een besluit in de zin van de Awb. Indien een ontheemde vreest dat het betalen van de eigen bijdrage onevenredige benadeling oplevert, kan hij of zij in bezwaar tegen het besluit, met een beroep op de hardheidsclausule. Daarop moet de gemeente dan beslissen met een besluit op bezwaar. Indien de ontheemde het niet eens is met dat besluit, kan hij of zij in beroep.
- Indien eerst een voornemen naar de ontheemde is verstuurd en de ontheemde in een zienswijze een beroep doet op de hardheidsclausule, dient de gemeente in het primaire besluit gemotiveerd te reageren op hetgeen de ontheemde heeft aangevoerd in de zienswijze.

2. Informeer de ontheemde:

- Informeer de ontheemde schriftelijk over het genomen besluit in een voor de ontheemde begrijpelijke taal.
- Maak beroepsmogelijkheden duidelijk, welke stappen de ontheemde hiervoor moet zetten, en de termijnen die daaraan verbonden zijn.

Wettelijk kader onevenredige zwaar treffen van de ontheemde of een gezinslid

Onevenredige benadeling hangt samen met het juridische evenredigheidsbeginsel. Artikel 3:4 Awb bepaalt dat het bestuursorgaan bij het nemen van een besluit de belangen van de betrokkene en de met het oog op het te nemen besluit in aanmerking te nemen belangen van derden afweegt. Het bestuursorgaan betreft in de belangenafweging alle relevante belangen die door het besluit worden geraakt.

Het proportionaliteitsbeginsel is een onderdeel van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Dit beginsel houdt in dat een bestuursorgaan bij het nemen van een besluit niet meer mag ingrijpen in de belangen van een burger dan noodzakelijk is om het beoogde doel te bereiken.

De eigen bijdrage is bedoeld om de verstrekkingen aan ontheemden in evenwicht te brengen zodat deze in hun elementaire levensbehoeften kunnen voorzien, met de inkomsten die zij genieten uit arbeid. Bij de toetsing aan het proportionaliteitsbeginsel wordt gekeken naar geschiktheid, subsidiariteit en noodzakelijkheid van de maatregel.

1. *Geschiktheid*: Is het te nemen besluit geschikt om het beoogde doel te bereiken?
2. *Subsidiariteit*: Is er een minder ingrijpend middel dat hetzelfde doel kan bereiken?
3. *Noodzakelijkheid*: Is het te nemen besluit noodzakelijk om het beoogde doel te bereiken, of is het toegestaan een milder middel in te zetten?

C. Bezwaar, beroep en klachten

Ontheemden kunnen in bezwaar en beroep tegen een besluit van de gemeente over het innen van de eigen bijdrage. Daarnaast kunnen ontheemden een klacht indienen tegen onrechtmatige en onzorgvuldige behandeling.

1. Bezwaar

- In de beschikking dient de gemeente de ontheemde te informeren over de mogelijkheid om in bezwaar te gaan. De eerste stap in de bezwaarprocedure is het indienen van een bezwaarschrift¹³ door de betrokkene. Hiervoor geldt een termijn van zes weken. Dit kan een pro forma bezwaarschrift zijn.
- In de gronden van bezwaar moet de betrokkene duidelijk aangeven waarom hij of zij het niet eens is met de beslissing van de gemeente.
- De gemeente heeft zes weken de tijd om te reageren op het bezwaarschrift.
- Behandel bezwaren zorgvuldig. De betrokkene moet de kans krijgen om zijn of haar argumenten kenbaar te maken (tenzij een uitzondering geldt¹⁴).

2. Beroep

- Als de gemeente het bezwaar niet honoreert, dient zij de betrokkene te informeren dat zij binnen zes weken na de beslissing in beroep kan gaan bij de rechtbank.
- In de gronden van beroep moet de betrokkene duidelijk aangeven waarom hij of zij het niet eens is met de beslissing van de gemeente.
- De rechtbank beoordeelt het beroep op basis van de stukken die door de gemeente en de betrokkene zijn overgelegd.
- De gemeente moet de betrokkene informeren over de mogelijkheden om beroep in te stellen tegen de beslissing en over de beroepsprocedure.

3. Klachtenprocedure

- Wanneer een ontheemde vindt dat hij of zij onrechtmatig of onzorgvuldig is behandeld door de gemeente, kan hij of zij een klacht indienen bij de gemeente.
- De klachtenprocedure is geen juridische procedure, maar kan wel leiden tot een oplossing van de klacht.
- De gemeente moet een klachtenregeling hebben. Deze dient vindbaar en leesbaar voor ontheemden te zijn. Het Rijk heeft een voorbeeld [klachtenformulier voor ontheemden](#) beschikbaar gesteld.

¹³ De ontheemde dient gewezen te worden op de mogelijkheden van bezwaar. Zie hiervoor ook de voorbeeldbrief in de bijlagen.

¹⁴ Artikel 7:3 Awb bepaalt dat van het horen van een belanghebbende kan worden afgezien indien: het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk is, het bezwaar kennelijk ongegrond is, of de belanghebbende heeft verklaard geen gebruik te willen maken van het recht te worden gehoord.

D. Invordering, incasso en dwanguitvoering

Wanneer ontheemden niet (direct) aan de betalingsverplichting van de eigen bijdrage voldoet, is er op dit moment voor terugvordering en directe invordering door de gemeente geen grondslag in de relevante wetgeving. Dit betekent dat gemeenten een incassoprocedure dienen te starten of naar de rechter moeten stappen om de eigen bijdrage te innen als een ontheemde deze niet betaalt.¹⁵ Zo nodig kan een deurwaarder worden ingeschakeld.

1. Volgordelijke stappen bij invordering/incasso:

1. **Vordering:** de gemeente dient de ontheemde eerst te verzoeken om de eigen bijdrage te voldoen. Dit kan schriftelijk door middel van een betalingsherinnering, of mondeling. Eventueel kan een betalingsregeling getroffen worden indien de eigen bijdrage op meerdere maanden betrekking heeft. Bij mondeling verzoek wordt aangeraden een afschrift na te sturen, zodat ontheemde dit na kan lezen en beide partijen hieraan kunnen refereren.
2. **Aanmaning:** als de ontheemde niet op het verzoek reageert of niet betaalt, kan de gemeente een aanmaning sturen. Dit gebeurt schriftelijk. In de aanmaning moet de hoogte van de eigen bijdrage, de vervaldatum en de wijze van betaling worden vermeld.

3. **Incassoprocedure:** als de ontheemde na de aanmaning nog steeds niet betaalt, dient de gemeente een incassoprocedure starten.¹⁶ Dit kan op twee manieren:

- **Gerechtelijke incassoprocedure:** De gemeente kan een gerechtelijke procedure starten bij de rechtbank. De rechtbank zal dan een vonnis uitspreken ten aanzien van de betaling van de eigen bijdrage.
- **Buitengerechtelijke incassoprocedure:** De gemeente kan een incassobureau inschakelen om de vordering te incasseren. Het incassobureau zal dan contact opnemen met de ontheemde om de betaling te regelen.

2. Deurwaarder

Als een ontheemde de eigen bijdrage niet betaalt, kan de gemeente de vordering overdragen aan een deurwaarder. De deurwaarder kan dan beslag leggen op het loon of de bankrekening van de ontheemde.

Voordat de deurwaarder tot beslag kan overgaan, heeft hij een vonnis nodig van de rechter. De rechter zal deze toestemming alleen geven als de gemeente aannemelijk kan maken dat de eigen bijdrage terecht is opgelegd en dat de ontheemde in staat is om te betalen.

¹⁵ Titel 4.4 voor bestuursrechtelijke geldschulden van de Awb kan dan gevolgd worden.

¹⁶ Incassokosten kunnen worden gedeclareerd bij het Rijk.

E. Bekostiging

1. Verwerking van de eigen bijdrage in de bekostiging

De inkomsten uit de eigen bijdrage worden in mindering gebracht op de totale bijdrage die gemeenten vanuit het ministerie van Asiel en Migratie ontvangen ter dekking van de kosten voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne. De volgende stappen moeten worden genomen:

1. Registratie van de eigen bijdrage:

- De gemeente registreert de bedragen die de ontheemden betalen aan eigen bijdrage.

2. Verwerking in de begroting:

- De inkomsten uit de eigen bijdrage worden opgenomen in de begroting van de gemeente.

3. Verantwoording:

- De gemeente legt verantwoording af over de inkomsten uit de eigen bijdrage, door middel van de jaarlijkse SiSa verantwoording. De inkomsten uit de daadwerkelijk ontvangen bijdragen worden in mindering gebracht op de totale specifieke uitkering die de gemeente in een boekjaar ontvangt voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne.

2. Ondersteuning voor gemeenten voor implementatie- en uitvoeringskosten

De implementatie- en uitvoeringskosten die met het organiseren en innen van de eigen bijdrage gepaard gaan worden aan gemeenten vergoed. Het vergoeden van uitvoeringskosten is in de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (BooO) geregeld via de normbedragen voor de gemeentelijke en particuliere opvang.

In het kostprijsonderzoek BooO worden mede ook de implementatie- en uitvoeringskosten voor de eigen bijdrage onderzocht. Na afronding van het kostenonderzoek, dat halverwege september wordt opgeleverd, zal hier meer inzicht in zijn.

F. Contact

Deze handreiking biedt een eerste leidraad voor de invoering van de eigen bijdrage voor ontheemden uit Oekraïne. Heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen met de helpdesk van de VNG.

Bereikbaarheid helpdesk:

Mail naar: helpdeskvluchtelingen@vng.nl

Bel: 070-3738393 (bereikbaar van maandag t/m vrijdag tussen 8.30 en 17.00 uur)

U kunt ook contact opnemen met het ministerie van Asiel en Migratie via de Nationale Opvang Organisatie (NOO). De NOO faciliteert gemeenten, veiligheidsregio's en NGO's om goede opvanglocaties, zorg, onderwijs en hulp te realiseren. Zij is het eerste aanspreekpunt voor vragen, bijvoorbeeld over beleid voor het normbedrag, leefgeld en transitiegelden. U kunt een regio-accounthouder van de NOO bellen of mailen ([contactgegevens staan in de factsheet Contactmogelijkheden](#)). Of een mail sturen aan PostbusNOO@minjenv.nl.

Bijlage 1: Beslisboom eigen bijdrage

1. Was de ontheemde de afgelopen maand 18 jaar of ouder?

Ja: Ga naar vraag 2.

Nee: De ontheemde is niet bijdrageplichtig voor exploitatiekosten of catering.

2. Woonde de ontheemde de afgelopen maand in een gemeentelijke opvanglocatie?

Ja: Ga naar vraag 3.

Nee: De ontheemde is niet bijdrageplichtig voor exploitatiekosten of catering.

3. Had de ontheemde of diens partner de afgelopen maand inkomsten uit arbeid in binnen- of buitenland?

Ja: Ga naar vraag 5.

Nee: Ga naar vraag 4.

4. Ontving de ontheemde of diens partner de afgelopen maand een werkloosheidsuitkering, arbeidsongeschiktheidsuitkering of andere loondervingsuitkering?

Ja: Ga naar vraag 5.

Nee: De ontheemde is niet bijdrageplichtig voor exploitatiekosten of catering.

5. Woonde de ontheemde de afgelopen maand in een gemeentelijke opvanglocatie waar voor hem/haar gekookt werd?

Ja: De ontheemde is bij voldoende inkomen bijdrageplichtig voor zowel exploitatiekosten als catering. Ga naar vraag 6.

Nee: De ontheemde is bij voldoende inkomen bijdrageplichtig voor exploitatiekosten, maar niet voor catering. Ga naar vraag 6.

6. Is inkomen hoger dan 115% van het leefgeld?

Ja: Het leefgeld is volledig ingetrokken of dient volledig te worden ingetrokken. Ga naar vraag 7.

Nee: Bereken of en zo ja, in hoeverre het leefgeld deels ingetrokken dient te worden. Ontheemde mag bijverdienen tot 115% van het leefgeld. Verdient deze persoon meer? Dan wordt het leefgeld ingehouden.

7. Is inkomen hoger dan 115% van het leefgeld plus eigen bijdrage?

Ja: De eigen bijdrage dient volledig te worden geïnd.

Nee: De eigen bijdrage kan mogelijk deels worden geïnd. Geadviseerd wordt te berekenen of en zo ja, in hoeverre de eigen bijdrage deels kan worden geheven, maar deels innen is vooralsnog geen verplichting.

Bijlage 2: Voorbeeldbrief aankondiging verhoging eigen bijdrage (nieuw)

Geel gearceerde tekst verwijderen indien er op de opvanglocatie geen maaltijden worden geserveerd.

Geachte heer/mevrouw,

U woont nu in een opvanglocatie van onze gemeente. In deze brief leest u dat het ministerie van Asiel en Migratie heeft besloten om de eigen bijdrage voor gas, water en licht te verhogen. Deze bijdrage gaat de eigen bijdrage exploitatiekosten heten en wordt verhoogd van €105 naar €244,22 per maand per volwassene.

Wat verandert er?

Vanaf 1 oktober 2025 gaat de eigen bijdrage voor gas, water en elektriciteit op in een eigen bijdrage om de opvang mogelijk te maken. Deze bijdrage gaat “eigen bijdrage exploitatiekosten” heten. Dat heeft het Ministerie van Asiel en Migratie op 4 juli 2025 bekend gemaakt.

De hoogte van de bijdrage verandert van €105 naar €244,22 per maand per volwassene. De eigen bijdrage voor maaltijden (catering) blijft hetzelfde: €252,18 per maand per volwassene. De bedragen zijn vastgesteld door de Rijksoverheid. U kunt er meer over lezen op <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/opvang-vluchtelingen-uit-oekraïne/eigen-bijdrage-vluchtelingen-oekraïne> (in het Nederlands) of <https://www.government.nl/topics/reception-of-refugees-from-ukraine/ukrainian-refugees-personal-contribution> (in het Engels).

De regering wil dat werken loont. U moet daarom altijd meer geld overhouden als u werkt dan wanneer u alleen leefgeld ontvangt. Daarom geldt vanaf 1 oktober een 115%-regel. Als u meer dan 115% van het al ingetrokken leefgeld plus de eigen bijdrage verdient, moet u de hele eigen bijdrage betalen. Als uw leefgeld is ingetrokken en u verdient minder dan deze norm, kan de gemeente een deel van deze bijdrage vragen, zodat u nog steeds meer geldt overhoudt van uw werk dan wanneer u niet zou werken en alleen zou moeten rondkomen van het leefgeld.

Waarom verandert dit?

De echte kosten van opvang van vluchtelingen uit Oekraïne zijn veel hoger dan wat u nu betaalt. Daarom wil de regering dat mensen met inkomen in de opvang meer gaan meebetalen.

Wat betekent dit voor u?

In november 2025 kijkt de gemeente naar hoeveel u in oktober heeft verdiend. Dan gebeurt het volgende:

- Is uw inkomen voldoende om de eigen bijdrage te betalen? → U betaalt vanaf november de hele eigen bijdrage.
- Is uw inkomen onvoldoende om de eigen bijdrage te betalen? → U betaalt niets.
- Is uw inkomen voldoende om de eigen bijdrage te betalen, maar blijft er dan weinig inkomen over? → U betaalt waarschijnlijk een deel, maar niet de hele eigen bijdrage.
- Is uw inkomen voldoende om de eigen bijdrage te betalen, maar heeft u een reden waarom u deze toch niet kunt betalen? → U kunt kwijtschelding aanvragen (dan hoeft u misschien minder of niets te betalen).

Wat moet u nu doen?

U hoeft nu nog niets te doen. Uiterlijk in november hoort u van ons of en hoeveel u moet betalen. Controleer dan goed of onze gegevens kloppen. Heeft u minder verdiend dan wij denken? Of kunt u om een bijzondere reden niet betalen? Laat het ons dan [termijn gemeente] weten, door contact op te nemen met [contactpunt gemeente]. Wij bekijken samen met u wat mogelijk is.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders van gemeente [X],

[Naam medewerker]

[Afdeling / team]

Bijlage 3: Voorbeeldbrief voornemen eigen bijdrage (geactualiseerd)

Geel gearceerde tekst verwijderen indien er op de opvanglocatie geen maaltijden worden geserveerd.

Geachte heer/mevrouw,

U woont nu in de opvang van de gemeente **[naam gemeente]**. In deze brief informeren wij u over ons voornemen om u per **[datum]** een bijdrage te laten betalen voor de exploitatiekosten **[en voor de maaltijden die worden geserveerd op uw opvanglocatie]**. **[Ook ontvangt u per [datum] geen leefgeld meer.]**

Dit is een voornemen.

Dit betekent dat u de gelegenheid krijgt om te reageren op dit voornemen voordat de gemeente een definitieve beslissing neemt.

U moet een bijdrage betalen

Uit onze gegevens blijkt dat u **[samen met uw partner/partner en X minderjarig(e) kind(eren)]** woont op **[adres opvanglocatie]**. U ontvangt opvang **[en leefgeld]** van de gemeente. De gemeente betaalt voor het gebruik en onderhoud van deze opvanglocatie. Iedereen die dat kan, moet daarom meebetalen aan het gebruik van opvang. **[Op uw opvanglocatie worden maaltijden geserveerd waar u gebruik van kunt maken. Ook hiervoor moet u een bijdrage betalen.]**

Omdat u voldoende inkomen hebt, moet u een eigen bijdrage gaan betalen. Dit baseren wij op de volgende gegevens: **[voeg persoonlijke gegevens toe]**

- Inkomen uit werk in Nederland: € ...
- Inkomen uit werk in het buitenland: € ...
- Inkomen uit een uitkering: € ...
- Andere soorten inkomen: € ...

Hoogte van de voorgenomen bijdrage

Wij zijn voornemens om u vanaf **[datum]** **[€244,22/€488,44]** per maand te laten betalen voor het mogelijk maken van de opvang.

[Daarnaast zijn wij voornemens om u per [datum] [maximaal €252,18 / €504,36 euro] per maand te laten betalen voor de maaltijden die worden geserveerd op uw opvanglocatie.]

[In totaal is dit [X bedrag].]

Waarom wij een eigen bijdrage willen opleggen

We vragen deze bijdrage omdat dat eerlijker is ten opzichte van andere groepen in Nederland, zoals andere vluchtelingen. Asielzoekers betalen al een eigen bijdrage als ze een inkomen hebben. Na het betalen van uw eigen bijdrage houdt u minimaal 115% over van het geld als wanneer u niet zou werken en alleen leefgeld ontvangt.

U kunt reageren op dit voornemen

Bent u het niet eens met dit voornemen of kloppen de voor de berekening gebruikte gegevens niet? Of heeft u vragen over dit voornemen? Dan kunt u binnen **twee weken** na de datum van deze brief reageren. U kunt uw reactie schriftelijk sturen naar:

[adres gegevens zienswijze afdeling gemeente]

U kunt ook mondeling reageren op dit voornemen. Hiervoor moet u wel eerst een afspraak maken. U kunt hiervoor contact opnemen met **[contact gemeente]**.

In uw reactie kunt u het volgende aangeven:

- Waarom u het niet eens bent met het voornemen.
- Welke argumenten u heeft om uw standpunt te bekrachtigen.
- Welke informatie of documenten u relevant vindt voor de beoordeling van uw reactie. Stuur of neem deze informatie of documenten mee. Denk hierbij bijvoorbeeld aan uw loonstrookjes of andere inkomens informatie. Indien u buitengewoon hoge uitgave heeft dient u dit ook met documenten te overleggen.

Na uw reactie

Na ontvangst van uw reactie zal de gemeente uw reactie beoordelen. De gemeente zal vervolgens een definitieve beslissing nemen over het opleggen van een eigen bijdrage. U ontvangt de definitieve beslissing zo snel mogelijk schriftelijk.

Heeft u nog vragen?

Kijk voor meer informatie op <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/opvang-vluchtelingen-uit-oekraine/eigen-bijdrage-vluchtelingen-oekraine> (in het Nederlands) of <https://www.government.nl/topics/reception-of-refugees-from-ukraine/ukrainian-refugees-personal-contribution> (in het Engels).. U kunt voor meer ondersteuning een online consult aanvragen met Vluchtelingenwerk via www.refugeehelp.nl.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders van gemeente [X],

Medewerker X

Bijlage: formulier inkomstenverklaring

Naam: ...

Adres: ...

Woont u samen met uw echtgenoot of geregistreerd partner: ja/nee

Met hoeveel minderjarige kinderen woont u? ...

Heeft u inkomen? Geef hieronder aan welke soorten inkomsten u de afgelopen maand heeft gehad.

Let op: u dient de netto maandinkomsten van u en indien van toepassing die van uw partner op te geven voor de maand(en) waarover het gaat.

- Inkomen uit werk in Nederland: € ...
- Inkomen uit werk in het buitenland: € ...
- Inkomen uit een uitkering: € ...
- Andere soorten inkomen: € ...

Heeft u geen of onvoldoende inkomen? Vul dan ook bovenstaande gegevens in. Als u geen inkomen heeft uit een van bovenstaande regels, dan vult u daar "€ 0,-" in.

Voeg voor alle bronnen van inkomsten documenten toe die aantonen dat u deze inkomsten ontvangt. Dit kunnen bankafschriften zijn, loonstrookjes, verzekeringspapieren en/of andere relevante documenten. Als u geen of onvoldoende inkomsten ontvangt dan is het belangrijk dat u documenten opstuurt waar dit uit blijkt.

Geef hieronder aan welke documenten u heeft bijgevoegd:

...

...

Zijn er andere factoren die belangrijk zijn voor de gemeente om te weten bij het berekenen van uw bijdrage? ...

Bijlage 4: Voorbeeldbrief voornemen verhogen eigen bijdrage (nieuw)

Geel gearceerde tekst verwijderen indien er op de opvanglocatie geen maaltijden worden geserveerd.

U woont nu in een opvanglocatie van de gemeente **[naam gemeente]**. In deze brief leest u dat het ministerie van Asiel en Migratie heeft besloten om de eigen bijdrage voor gas, water en licht te verhogen, omdat meer kosten gerekend gaan worden. De bijdrage wordt verhoogd van €105 naar €244,22 per maand per volwassene en gaat de eigen bijdrage exploitatiekosten heten. Elke volwassene die in een opvanglocatie verblijft en voldoende verdient, moet deze bijdrage betalen.

U kunt er meer over lezen op <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/opvang-vluchtelingen-uit-oekraïne/eigen-bijdrage-vluchtelingen-oekraïne> (in het Nederlands) of <https://www.government.nl/topics/reception-of-refugees-from-ukraine/ukrainian-refugees-personal-contribution> (in het Engels).

De bijdrage voor maaltijden (catering) blijft hetzelfde. Indien u op uw opvanglocatie maaltijden ontvangt, betaalt u hiervoor nog steeds een aparte bijdrage.

De verhoging begint in alle gemeenten op 1 oktober. Voor u betekent dit dat u mogelijk vanaf november een hoger bedrag dient te betalen. Als de maand is afgelopen kijken wij hoeveel geld u in die maand heeft verdiend. Heeft u in oktober meer dan 115% van het (al ingetrokken) leefgeld plus eigen bijdrage verdiend? Dan betaalt u in november voor het eerst het nieuwe bedrag. Verdiende u minder? Dan kijken wij of u een lager bedrag kunt betalen. Als u dat ook niet kunt, hoeft u niet te betalen.

Soms wordt dit automatisch beoordeeld of loopt een beoordeling automatisch door. Als er iets wijzigt in uw situatie, bent u zelf verantwoordelijk de wijzigingen door te geven. Kunt u de eigen bijdrage niet betalen of is deze te hoog? Dan kunt u kwijtschelding aanvragen (u hoeft dan misschien minder of niets te betalen). Hoe in contact te komen met de gemeente leest u onder 'wat kunt u doen?'.

Waarom verandert de bijdrage?

De echte kosten van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne zijn nog steeds hoger dan wat u betaalt. Het ministerie wil daarom dat vluchtelingen uit Oekraïne met eigen inkomen meer gaan bijdragen.

Wat betekent dit voor u?

Volgens onze gegevens woont u **[samen met uw partner / partner en X kinderen]** op **[adres opvanglocatie]**. U ontvangt opvang **[en leefgeld, indien van toepassing]** van de gemeente.

De gemeente maakt kosten om uw opvang mogelijk te maken. Als u genoeg inkomen heeft, moet u meebetalen aan de kosten.

Uit onze gegevens blijkt dat u voldoende inkomen hebt. Daarom moet u de nieuwe eigen bijdrage **[deels / volledig]** betalen.

Wij hebben de volgende informatie over uw netto maandinkomen **[peildatum]**:

- Inkomen uit werk in Nederland: € ...
- Inkomen uit werk in het buitenland: € ...
- Uitkering: € ...
- Ander inkomen: € ...

Hoeveel moet u betalen?

[Bij volledig heffen:] Als uw inkomen niet verandert moet u in november een bijdrage van **[€244,22 / €488,44]** per maand betalen.

[Daarnaast blijft u ook €252,18 / €504,36 per maand betalen voor de maaltijden op de opvanglocatie.] In totaal betaalt u dan: € [X bedrag] per maand.

[Bij deels heffen:] Volgens onze gegevens moet u in november een deel van de eigen bijdrage betalen. Uw ingetrokken leefgeld is: **[invullen]**. De volledige bijdrage is **(verwijderen wat niet van toepassing is)**:

[Zonder catering: één volwassene: €244,22 / twee volwassenen: €488,44

Met catering: één volwassene: €496,40 / twee volwassenen: €992,80]

Wat kunt u doen?

Klopt er iets niet? Of kunt u de bijdrage niet (helemaal) betalen? Reageer dan binnen 2 weken na de datum van deze brief. Let op: Uw reactie betekent niet automatisch dat u nog niet hoeft te betalen. U moet aan uw betalingsverplichting voldoen. Indien u alsnog in het gelijk wordt gesteld, zal de gemeente het bedrag op uw rekening terugstorten.

U kunt een brief sturen naar: **[adres afdeling zienswijzen gemeente]**

U kunt ook bellen om een afspraak te maken voor een gesprek. Bel dan met **[contact gemeente]**.

In uw reactie kunt u uitleggen:

- Waarom u het niet eens bent met deze brief.
- Welke redenen u heeft.
- Welke informatie of documenten belangrijk zijn voor uw situatie.

Stuur deze informatie mee of neem die mee naar het gesprek.

Wat gebeurt er daarna?

Als wij uw reactie hebben ontvangen, bekijken wij uw situatie. Daarna nemen wij een definitief besluit over uw bijdrage. U ontvangt hierover een brief.

Wilt u een klacht indienen?

De eigen bijdrage is in heel Nederland hetzelfde. Dit is door de Nederlandse regering bepaald. De opvang wordt geregeld door de gemeente. Vindt u dat er iets niet goed gaat bij uw opvang? Bespreek dit dan eerst met de opvanglocatie. Komt u er samen niet uit of blijft u ontevreden? Dan kunt u **[hier: klachtenprocedure]** een klacht indienen.

Heeft u nog vragen?

Kijk voor meer informatie op **[PM]**. Of vraag een online consult aan bij Vluchtelingenwerk Nederland via www.refugeehelp.nl

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders van gemeente [X],

[Naam medewerker]

Bijlage 5: Voorbeeldbrief beschikking eigen bijdrage (geactualiseerd)

Geel gearceerde tekst verwijderen indien er op de opvanglocatie geen maaltijden worden geserveerd.

Geachte heer/mevrouw,

U woont nu in de opvang van de gemeente **[naam gemeente]**. In deze brief kondig ik aan dat u per **[datum]** een bijdrage moet betalen voor exploitatiekosten **[en voor de maaltijden die worden geserveerd op uw opvanglocatie]**. **[Ook ontvangt u per [datum] geen leefgeld meer.]** In deze brief ga ik hier op in.

U moet een bijdrage betalen

Uit onze gegevens blijkt dat u **[samen met uw partner/partner en X minderjarig(e) kind(eren)]** woont op **[adres opvanglocatie]**. U ontvangt opvang van de gemeente. Omdat u voldoende inkomen hebt, moet u een eigen bijdrage gaan betalen. Dit baseren wij op de volgende gegevens over uw netto maandinkomen **[peildatum]: [voeg persoonlijke gegevens toe]**

- Inkomen uit werk in Nederland: € ...
- Inkomen uit werk in het buitenland: € ...
- Inkomen uit een uitkering: € ...
- Andere soorten inkomen: € ...

De gemeente betaalt voor het gebruik van exploitatiekosten op deze opvanglocatie. Op grond van artikel 8 van de Regeling opvang ontheemden Oekraïne moet iedereen die inkomsten heeft in beginsel meebetalen aan de kosten voor het gebruik van opvang. **[Op uw opvanglocatie worden ook maaltijden geserveerd waar u gebruik van kunt maken. Ook hiervoor moet u een bijdrage betalen.]**

Te betalen bijdrage

U moet vanaf **[datum]** **[€244,22 / €488,44 / € invullen (bij deels heffen)]** per maand betalen voor het mogelijk maken van de opvang.

Daarnaast moet u per **[datum]** **[€252,18 / €504,36 / € invullen (bij deels heffen)]** per maand betalen voor de maaltijden die worden geserveerd op uw opvanglocatie.

In totaal moet u **[X bedrag]** betalen.

Betaalwijze

U moet het geld elke maand overmaken op de bankrekening van de gemeente. Het geld moet uiterlijk zijn overgemaakt **[binnen 6 weken na de maand waarover u moet betalen, dus:]** op **[datum]**. De bankrekening waar u het geld naar moet overmaken is: **[bankgegevens gemeente]** [ovv X]

U kunt ook met de gemeente afspreken dat zij het geld automatisch van uw rekening afschrijven. Vul hiervoor bijgevoegd formulier in.

U kunt bezwaar maken tegen dit besluit

Vindt u dat u geen eigen bijdrage moet betalen? Bijvoorbeeld omdat u dan onvoldoende geld overhoudt om van te kunnen leven? Dan kunt u bezwaar maken. Dit moet binnen 6 weken na datum van deze brief. Stuur uw bezwaarbrieven samen met een kopie van deze brief naar het volgende adres:

[adres gegevens bezwaarafdeling gemeente]

Wat is een bezwaarbrief?

In de bezwaarbrief geeft u aan waarom u het niet eens bent met deze beslissing. Geef in uw bezwaarbrief duidelijk aan hoeveel inkomen en uitgaven u maandelijks heeft. Stuur alle documenten mee waaruit blijkt dat u onvoldoende inkomen heeft of (hoge) andere financiële lasten, zoals bankafschriften, loonstrookjes, PM. Mocht u dit niet begrijpen, of hierover vragen hebben? Neem dan contact op met **[contact gemeente]**.

In uw reactie kunt u uitleggen:

- Waarom u het niet eens bent met deze brief.
- Welke redenen u heeft.
- Welke informatie of documenten belangrijk zijn voor uw situatie.

Stuur deze informatie mee of neem die mee naar het gesprek.

Indien u bezwaar maakt, worden de gevolgen van het besluit niet opgeschort. Dat betekent dat u alsnog binnen de gestelde termijn aan uw betalingsverplichting moet voldoen.

Voorlopige voorziening

Het indienen van een bezwaarschrift heeft geen schorsende werking. Dat wil zeggen dat het besluit waartegen u bezwaar maakt geldig blijft totdat er een besluit is genomen op uw bezwaar. U kunt dat voorkomen door een voorlopige voorziening bij de bestuursrechter te vragen. Daar moet u wel voor betalen. Ga voor meer informatie over de kosten en over de voorwaarden naar <https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Rechtsgebieden/Bestuursrecht/Procedures/Paginas/Voorlopig-voorziening.aspx>

Verandert uw inkomen of gezinssamenstelling?

Verandert er iets in uw inkomen of gezinssamenstelling? Dit kan invloed hebben op de hoogte van de eigen bijdrage. Daarom bent u verplicht dit bij ons door te geven. Dat kunt u doen door contact op te nemen met **[contact gemeente]**.

Heeft u nog vragen?

Kijk voor meer informatie op <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/opvang-vluchtelingen-uit-oekraïne/eigen-bijdrage-vluchtelingen-oekraïne> (in het Nederlands) of <https://www.government.nl/topics/reception-of-refugees-from-ukraine/ukrainian-refugees-personal-contribution> (in het Engels). U kunt ook een online consult aanvragen bij Vluchtelingenwerk Nederland via www.refugeehlp.nl.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders van gemeente [X],

Medewerker X

Uitgegeven door

Ministerie van Asiel en Migratie
Postbus 20301, 2500 EH Den Haag
Turfmarkt 147, 2511 DP Den Haag

Meer informatie
www.rijksoverheid.nl

Juli 2025